

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

Бекітемін
Ғылыми кеңес төрағасы,
ректор, ҚР ҰҒА академигі
Ғазалиев А.М.

« ____ » _____ 2013ж.

СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)

ТРBDRZhTB 3305 «Тасымалдау процестерін басқару және дамытуды реттеу. Жолаушылар тасымалын басқару» пәні

ТРBDRZhTB 33 «Тасымалдау процестерін басқару және дамытуды реттеу. Жолаушылар тасымалын басқару» модулі

5B090100 – «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдау ұйымдастыру» мамандығы

Жол-көлік факультеті

Өнеркәсіптік көлік кафедрасы

АЛҒЫ СӨЗ

Студентке арналған пән бойынша оқыту бағдарламасын (syllabus) әзірлеген: аға оқытушы Исина Б.М., аға оқытушы Қоңырова Ж.А.

А.Н. Данияров атындағы өнеркәсіптік көлік кафедрасының отырысында талқыланған.

« ____ » _____ 2013 ж. № _____ хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ « ____ » _____ 2013ж.

Жол көлік факультетінің оқу-әдістемелік кеңесі мақұлданған

« ____ » _____ 2013ж. № _____ хаттама

Төраға _____ « ____ » _____ 2013ж.

«Өнеркәсіптік көлік» кафедрасымен келісілген

Кафедра меңгерушісі _____ « ____ » _____ 2013ж.

(колы)

Оқытушы туралы мәліметтер және байланыстық ақпарат

Исина Ботакоз Малгаждаровна – аға оқытушы,

Қоңырова Жазира Аликаримовна – аға оқытушы,

Өнеркәсіптік көлік кафедрасы ҚарМТУ-дың бірінші корпусында (Б. Бейбітшілік, 56), 121 аудиторияда орналасқан, байланыс телефоны 56-75-98 (2051).

Пәннің еңбек көлемділігі

Семестр	Кредиттер саны/ECTS	Сабақтардың түрі					СӨЖ сағаттарының саны	Жалпы сағаттар саны	Бақылау түрі
		байланыс сағаттарының саны			ОСӨЖ сағаттарының саны дәрістер	сағаттардың барлығы практикалық сабақтар			
		дәрістер	практикалық сабақтар	зертханалық сабақтар					
6	4/6	30	30	-	60	120	60	180	Емтихан, курстық жоба

Пәннің сипаттамасы

«Тасымалдау процестерін басқару және дамытуды реттеу. Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру» пәні профильді арнайы пәндер қатарына кіреді және 5B090100 «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру» мамандығының таңдау бағыты циклына жатады.

Пәннің мақсаты

«Тасымалдау процестерін басқару және дамытуды реттеу. Көліктің арнайы түрлері» пәні Көліктік үрдіске қызмет көрсету модулі (Тасымалдық-экспедициялық қызмет көрсету негіздері), Көлік үрдісінің жалпы дайындығы модулі (Біртұтас көлік жүйесі), Тасымалдауды ұйымдастыру және қозғалысты басқару, Жүк және коммерциялық жұмыстарды ұйымдастыру, пәндерінің мақсатын ұстанады.

Пән міндеттері

Осы пәнді оқу нәтижесінде студенттер:

түсінік алуы керек:

- теміржол көлігінде басқару мен жоспарлау тәсілдері туралы;
- еңбек өнімділігін және өзіндік құнды бағалау мен есептеу туралы;
- көлікте өндірістік-қаржылық қызметке талдау жасау;
- қазіргі заманға сай теміржолдағы жолаушылар тасымалын басқару

техникалық құрамдары туралы;

істей алуы керек:

- теміржол көлігінің барлық бөлімшелерінің жұмыстарының техникалық-экономикалық ерекшеліктерін;
- басқару органдарының құрылымын және экономикалық нормативтерді;
  - алыс, жергілікті, қаламаңдық қатынастағы жолаушылар тасымалының техникалық қамтамасыздығының сипаттамасын;

– жолаушылар тасымалының техникалық, технологиялық және экономикалық көрсеткіштерін;

- темір жол вокзалының, жолаушылар стансасының және жолаушылар техникалық стансасының жұмыс технологиясын;

- жолаушылар тасымалының басқару құрамын;

практикалық машықтануы керек:

- теміржол көлігі кәсіпорындарының экономикалық қызметтерін талдауда;
- көлік үшін техникалық-экономикалық көрсеткіштерді есептеуде;
- жолаушылар тасымалын дұрыс ұйымдастыру практикалық дағдыларын меңгеруге.

Пререквизиттер

Бұл пәнді оқу үшін келесі пәндерді игеру қажет:

Пән	Бөлімдердің (тақырыптардың) атауы
1 Көліктік үрдіске қызмет көрсету модулі (Тасымалдық-экспедициялық қызмет көрсету негіздері)	Тасымал жоспары. Жүктерді тасымалдау үшін есептеулер. Жүктерді жеткізу мерзімі
2 Көлік үрдісінің жалпы дайындығы модулі (Біртұтас көлік жүйесі)	Экономикалық көрсеткіштер және әр түрлі көлік түрлерінде оның ерекшеліктері
3 Тасымалдауды ұйымдастыру және қозғалысты басқару	Стансаның жұмысын ұйымдастыру, графиктің негізінде пойыздардың қозғалысын ұйымдастыру, техникалық нормалау, техникалық, участкілік жылдамдық, жүк тығыздығы, сандық және сапалық өрсеткіштері, вагон айналымы.

4	Жүк және коммерциялық жұмыстарды ұйымдастыру	Төлем ақы және тарифтер, жүк жұмысы және нөмірлеу
---	--	---

Постреквизиттер

«Тасымалдау процестерін басқару және дамытуды реттеу. Жолаушылар тасымалын басқару» пәнін оқу кезінде алынған білім, Көлік құрылғыларының сенімділігін қамтамасыз ету модулі (Көлік құрылыстары мен құрылғыларын жобалау негіздері), «Өндірісті басқару және ұйымдастырудың қазіргі заманғы жүйелері» пәндерін игеру кезінде қолданылады:

Пәннің тақырыптық жоспары

Бөлімнің, (тақырыптың) атауы	Сабактардың түрлері бойынша еңбек сыйымдылығы, сағ.				
	дәріс-тер	практи-калық	зертха-налық	СӨӨЖ	СӨЖ
ЖОЛАУШЫЛАР ТАСЫМАЛЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ					
1 Жолаушылар тасымалының мақсаттары мен мәні. Жолаушылар тасымалын басқару	3	-	-	3	3
2 Тасымалдау түрі мен пойыз классификациясы	2	-	-	2	2
3 Алыс және жергілікті жолаушылар тасымалын ұйымдастыру. Қалааралық тасымалдауды ұйымдастырудың ерекшеліктері.	2	-	-	2	2
4 Жолаушылар тасымалының негізгі көрсеткіштері. Пойыздар жүрісінің графигі және оны есепке алу.	2	-	-	2	2
5 Жолаушылар стансасы. Жолаушылар стансасының маневр жұмысы	2	-	-	2	2
6 Техникалық жолаушылар стансасы. Вагондарға техникалық қызмет көрсететін ғимараттар мен құрылғылар	2	-	-	2	2
7 Жолаушылар вагонының түрлері. Моторвагонды және локомотивтердің жылжымалы құрамы.	2	-	-	2	2
1 Алыс және жергілікті жолаушылар тасымалын ұйымдастыру. Қалааралық тасымалдауды ұйымдастырудың ерекшеліктері.	-	3	-	3	3
2 Жолаушылар тасымалының негізгі көрсеткіштері. Пойыздар жүрісінің графигі және оны есепке алу.	-	2	-	2	2

3 Жолаушылар стансасы. Жолаушылар стансасының маневр жұмысы	-	2	-	2	2
4 Жолаушылар құрамын қабылдау және өңдеу тәртібі, рейске жөнелту	-	2	-	2	2
5 Жолаушыларды анықтамалық ақпараттармен қамтамасыз ету. Вокзалдағы жолаушыларға қызмет көрсету жағдайларын қамтамасыз ету	-	2	-	2	2
6 Билет кассасының тағайындалуы. «Экспресс» автоматты жүйесі	-	2	-	2	2
7 Қаларалық кассаларының жұмыс ерекшеліктері	-	2	-	2	2
БАРЛЫҒЫ:	15	15	-	30	30
ТАСЫМАЛДАУ ПРОЦЕСТЕРІН БАСҚАРУ ЖӘНЕ ДАМУДЫ РЕТТЕУ					
1. Теміржол көлігін басқару жүйесі	2	-	-	2	2
2. Теміржол көлігінің дамуын экономикалық реттеу	2	-	-	2	2
3. Инвестицияны басқару, инвестицияның экономикалық тиімділігі	2	-	-	2	2
4. Негізгі өндірістік қорлардың экономикалық маңызы. Айналымдағы қаражаттарды нормалау	2	-	-	2	2
5. Еңбекті және еңбекақыны ұйымдастыру	2	-	-	2	2
6. Теміржолдың пайдалану шығындарын жоспарлау	3	-	-	3	3
7. Өнімнің өзіндік құны және тасымалдаудың өзіндік құнының есебі	2	-	-	2	2
1 Еңбекті ғылыми ұйымдастыру	-	2	-	2	2
2 Еңбекті нормалау	-	2	-	2	2
3 Еңбекті және еңбекақыны ұйымдастыру	-	3	-	3	3
4 Жол бөлімшесі мен стансаның өндірістік-қаржылық жоспары	-	3	-	3	3
5 Ұйымдастыру-техникалық шаралардың тиімділігін анықтау	-	3	-	3	3
6 Стансаның өндірістік-қаржылық қызметін есепке алу және талдау	-	2	-	2	2
БАРЛЫҒЫ:	15	15	-	30	30

Практикалық (семинарлық) сабақтар тізімі

1. Алыс және жергілікті жолаушылар тасымалын ұйымдастыру. Қаларалық тасымалдауды ұйымдастырудың ерекшеліктері.
2. Жолаушылар тасымалының негізгі көрсеткіштері. Пойыздар жүрісінің графигі және оны есепке алу.
3. Жолаушылар стансасы. Жолаушылар стансасының маневр жұмысы
4. Жолаушылар құрамын қабылдау және өңдеу тәртібі, рейске жөнелту
5. Жолаушыларды анықтамалық ақпараттармен қамтамасыз ету. Вокзалдағы жолаушыларға қызмет көрсету жағдайларын қамтамасыз ету
6. Билет кассасының тағайындалуы. «Экспресс» автоматты жүйесі
7. Қаларалық кассаларының жұмыс ерекшеліктері
8. Теміржол көлігін басқару жүйесі

9. Теміржол көлігінің дамуын экономикалық реттеу
10. Инвестицияны басқару, инвестицияның экономикалық тиімділігі
11. Негізгі өндірістік қорлардың экономикалық маңызы. Айналымдағы қаражаттарды нормалау
12. Еңбекті және еңбекақыны ұйымдастыру
13. Жол бөлімшесі мен стансаның өндірістік-қаржылық жоспары
14. Ұйымдастыру-техникалық шаралардың тиімділігін анықтау
15. Стансаның өндірістік-қаржылық қызметін есепке алу және талдау

Курстық жобалар тақырыбы

1. Қаламаңдық пойыздардың жүру мөлшері
2. Жолаушылар пойызын құрастыру бойынша есептеме жоспары
3. Алыс және жергілікті қатынастағы жолаушылар тасымалының көрсеткіштерін анықтау
4. Қаламаңдық тасымалда жолаушылар тасымалын ұйымдастыру
5. Стансалардың зоналық орналасуы мен санын анықтау
6. Қаламаңдық пойыздар қозғалысының өлшемдерін есептеу
7. Қаламаңдық қатынастағы жолаушылар тасымалының көреткішін есептеу
8. Жолаушыларға қызмет көрсету үшін техникалық құрамдардың қуаттарын анықтау
9. Алыс және жергілікті тасымалдағы билет кассаларының санын анықтау
10. Вокзалдың анықтама бюросында жолаушыларға қызмет көрсету көрсеткіштерін есептеу
11. Жергілікті билеттердің сатылуы бойынша автоматты сақтау камераларының санын анықтау

СӨЖ-ге арналған бақылау тапсырмаларының тақырыптары

- 1 Жолаушылар тасымалын ұйымдастыру принциптері
2. Жолаушылар тасымалын басқару
3. Тасымал және пойыздар түрлері
4. Жергілікті және алыс жолаушылар тасымалын ұйымдастыру
5. Қаламаңдық тасымалының негіздері
6. Жолаушылар тасымалының негізгі көрсеткіштері
7. Қозғалыс кестесіндегі жолаушылар пойызының орындалу есебі
8. Жолаушылар стансалары
9. Вагондарды техникалық қызмет көрсету құрамдары
10. Жолаушылар вагондарының түрлері
11. Локомотивтер мен мотор – вагондық құрам
12. Жылдамдық тепловоздар мен электровоздар
13. Жолаушылар құрамын рейске дайындау технологиясы
14. Вагондарға техникалық қызмет көрсету принциптері
15. Вагондарға техникалық қызмет көрсету мазмұны
16. Вагондар экипировкасын ұйымдастыру

17. Топливаны толтыру мен мусор жинау
18. Рейске жүретін құрамдарды қабылдау тәртібі
19. Жаңа вагондардың техникалық мінездемесі
20. Реске дайындау үшін құралдар
21. Жолаушылар мен тасымалдаудағы арасындағы заңдылық
22. Жолаушыларды тасымалдаудағы қызмет көрсету ережесі
23. Жолаушыларды тасымалдау ережесі
24. Жолаушылар тасымалы бойынша шетел мемлекеттермен келісім
25. Фирмалық пойыздардағы жолаушыларға қызмет көрсету стандарттары
26. Вокзал комплексінің құрамы
27. Вокзалдың мінездемесі
28. Жолаушылар ағымын өткізу жүйесі
29. Жолаушыларды мінгізіп түсіруін ұйымдастыру
30. Жол ақысын бақылау автоматтандырылған жүйесі
31. Жолаушыларды информациямен қамтамасыздандыру
32. Жолаушыларға вокзалда қызмет көрсету
33. Билет кассаларының жұмысы
34. Автоматтандырылған жүйе «Экспресс»
35. Билет кассирінің жұмысы
36. Аға билет кассирінің міндеті
37. Пайдаланылмаған жол құжаттарымен жүргізілетін оталар
38. Техникалық құралдар істемеген кездегі билеттер сатылуы
39. Жолаушы құжаттары

ТАСЫМАЛДАУ ПРОЦЕСТЕРІН БАСҚАРУ ЖӘНЕ ДАМУДЫ РЕТТЕУ

1. Инвестицияны басқару, инвестицияның экономикалық тиімділігі.
2. Негізгі өндірістік қорлардың экономикалық маңызы, айналымдағы қаражаттарды нормалау.
3. Еңбекті және еңбекақыны ұйымдастыру.
4. Теміржол тасымалдарының өзіндік құны. Пайдалану шығындарын жоспарлау.

Студенттердің білімін бағалау критерийлері

Пән бойынша емтихан бағасы аралық бақылау (60% дейін) және қорытынды аттестаттау (емтихан) (40% дейін) бойынша үлгерімнің ең

жоғары көрсеткіштерінің сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100% дейін мәнді құрайды.

Пән бойынша берілген тапсырмаларды орындау мен тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың максаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиеттер	Орындау ұзақтығы	Бақылау түрі	Тап-сыру мерзімі	Балл
Модуль №1	Пән материалының меңгерілуін тексеру	[1], [2], [3], [4], лекциялар конспектісі	6 апта	Ағымдағы	7 апта	10
Модуль №2	Пән материалының меңгерілуін тексеру	[4], [5], [6], [7], [8], [9], лекциялар конспектісі	13 апта	Ағымдағы	14 апта	10
СОӨЖ бақылау сұрақтары	Пән материалының меңгерілуін тексеру	[8], [9], [10], [11], [12], [13], лекциялар конспектісі	4, 9,13 апта	Аралық	5, 10, 14 апта	10
Тәжірибелік сабақ	Тапсырма	[4], [8]	6, 13 апта	Аралық	7, 14 апта	10
Курстық жоба	Қорғау	[1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8],	4, 9, 13 апта	Аралық	5, 10, 14 апта	10
Жазбаша сұрақ	Пән материалының меңгерілуін тексеру	[1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [10], [11], [12], [13], лекциялар конспектісі	2 түйіспе сағаттар	Аралық	4, 9, 13 апта	10
Емтихан	Пән материалының меңгерілуін тексеру	Негізгі және қосымша әдебиеттердің түгел тізімі	4 түйіспе сағаттар	Қорытынды	Сессия кезеңінде	40
Барлығы						100

Саясаты және процедуралары

«Тасымалдау процестерін басқару және дамытуды реттеу. Жолаушылар тасымалын басқару» пәнін оқу кезінде келесі ережелерді ұстануды сұраймын:

1 Сабаққа кешікпеу.

2 Сабақтан дәлелді себепсіз қалмау, ауырған жағдайда анықтама, ал басқа жағдайларда түсіндірме хат ұсынуды.

3 Сабақтың барлық түрлеріне қатысу студент міндеттерінің қатарына жатады.

4 Оқу процесінің күнтізбелік кестесіне сәйкес барлық бақылау түрін тапсыру.

5 Қатыспаған практикалық және зертханалық сабақтарды оқытушы көрсеткен уақытта өтеу.

6 Курстық жобаның межелі уақытта талап етілген көлемін орындауды.

7 Кафедраның дәрістік қорларына зиян келтірмеуді.

8 ЖОО – ның жарғыларын қатаң сақтауды.

9 Курстастармен және оқытушылармен қалтқысыз ашық қарым – катынаста болу және шыдамды, тілектес болуды сұраймын.

Негізгі әдебиеттер тізімі

1. В.А.Кудрявцев Организация железнодорожных пассажирских перевозок М.: Академия, 2004. – 256 с.

2. Малыбаев С.К., Балғабеков Т.К., Исина Б.М. Жолаушылар тасымалдарын басқару. Қарағанды 2012ж.

3. Исина Б.М., Аяпбекова Ж.Ж. Жолаушылар тасымалдарын басқару. Курстық жобаға арналған әдістемелік нұсқау. 2012 ж.

4. Экономика промышленного железнодорожного транспорта./ В.А. Дмитриев, В.И. Золонков, А.Д. Шишков: Под. Ред. В.А. Дмитриева.-М.: Транспорт.

5. Экономика железнодорожного транспорта/Под ред. Н.П. Терешинной, Б.М. Лapidуса, М.Ф. Трихункова.- М.: Маршрут,2001.-596с.

Қосымша әдебиеттер тізімі

6. В.А. Кудрявцев. Основы эксплуатационной работы железных дорог. М.: ПрофОбрИздат, 2002. - 352 с.

7. Хасенов Р.Х. Организация пассажирских перевозок на железнодорожном транспорте. Издание КазАТК – Алматы 2000 г.

8. Семищенко В.Н. Пассажирские перевозки. Пособие проводника пассажирских вагонов. М.: Маршрут, 2005 г.

9. Макарова Е.А. Актуальные вопросы организации железнодорожных пассажирских перевозок. Монография. М.: Маршрут, 2006 г.

10. Экономика и организация промышленного транспорта: Учебник для вузов./Под ред. Н.П. Журавлева, И.С. Беседина.- Москва, 2001.

11. Планирование в предприятиях железнодорожного транспорта: Учебник для вузов./Ю.Д. Петров, Н.В. Берндт и др.; Под ред. Ю.Д. Петрова.- М.: Транспорт.

12. Экономика эксплуатационной работы в примерах и задачах: Учеб. Пособие для техн. Ж.-д. трансп./ Н.Ф. Хохлов, В.П. Катаев и др.; Под ред. Н.Ф. Хохлова.- М.: Транспорт.

13. Методические указания для выполнения курсовых работ по дисциплине «Управление и регулирование развития транспортных процессов», 2008 г.